

[Axel Sørensen.]

man bør forøge husmandsbrugene fra 5 til 20-25 ha. Realistisk set burde alle kunne blive enige om, at der først burde vedtages en lovbestemmelse om supplerig af jordarealer på 5 ha og derover, så disse nåede en brugstørrelse på omkring 20-25 ha — det er nemlig det, en familie, mand og kone, kan få et klart økonomisk resultat og en pæn bedrift ud af — inden landbrug over denne størrelse kunne få lov til at supplere deres jordtilliggende. Jeg tror, det ville være en såre fornuftig indstilling. Hvis man ikke er enig med mig i, at denne opfattelse er rigtig, kan de, der har mulighed derfor, blot se på selvangivelserne. Disse bevidner klart, at den skattepligtige indkomst selv i gruppen mindre landbrug fra 5 til 10 ha jævnlig er på 10.000-12.000 kr. Dette kan vel ikke stå mål med forholdene for de større landbrug, men måske er afskrivning og lignende for de større landbrug for favorable i forhold til det mindre landbrug, men det skal jeg lade ligge.

Det er forståeligt, at de fleste dygtige kommunalpolitikere med skepsis ser hen til de vilkår, der vil fremkomme som resultat af de nye jordlove. I øjeblikket er der hvert år et færre antal skatteydere, der opgiver en antagelig skattepligtig indkomst, samtidig med at vandrigen fra landkommunerne til købstæderne forstærkes, et forhold, der vil bevirke en ulige bæreevne i de rene landkommuner over for de hurtigt voksende bysamfund. Jeg ønsker at minde om den store sociale forståelse, som husmændene udviste over for arbejderstanden på et tidspunkt efter århundredskiftet, da arbejderstanden havde dårlige vilkår. Det var ønskeligt, om man nu fra den side ville være med til at stå værn for dem, der var deres hjælpere på et vist givet tidspunkt.

Vedrørende statshusmandsloven vil jeg gerne takke landbrugsministeren for, at han foreslår forkøbsretten bibeholdt således, at statens jordlovsudvalg ved tinglysning kan pålægge forkøbsret principielt for frie jorder og alle landbrugsejendomme og derigennem påvirke en jordrationaliserings formål. Jeg er ængstelig for, at man forhøjer fritagelsen for landbrugspligt op til 2 ha, fordi vi på baggrund af denne frigørelse får en hel masse jord, der bliver sat op i pris i spekulationsøjemed. Anvendt rigtigt vil denne

frie jord være en betryggelse for de små familiebrug, fordi en supplerig af deres jordtilliggende samt en bedre jordfordeling derved kan finde sted.

Endelig foreligger der vedrørende statshusmandsloven en retningslinje for en afløsning af jordrentesvarelsen. I perioden fra 1919 til 1940 indgik vel 8.000-9.000 mindre landbrugere og dertil en del, som havde købt tillægsjord, på at svare jordrente af den til enhver tid gældende grundværdi; det har de sat deres navn under, og det skal de selvfølgelig stå ved. Det var på et tidspunkt hensigten at indføre denne svarelse i langt større udstrækning i dansk landbrug, og denne tanke var i og for sig helt rigtig. De ændrede økonomiske forhold har imidlertid virket i en uheldig retning for en udvidelse af rentesvarelsen, og de sidste 20 år har udviklingen i opadgående jordpriser og deraf stærke stigninger i den ansatte grundværdi bidraget til en ringere stilling for de landbrugere, der har valgt at svare jordrente. Det foreslås nu, at disse jordrentebrugere kan få afviklet jordrenten imod, at man fra statens side lader tinglyse et pantebrev lydende på jordværdien af disse landbrug ifølge den 13. almindelige vurdering. Staten, hvis formue i disse jordværdier er steget til vel omkring 250 mill. kr. fra et ganske minimalt beløb, da disse jordrentebrug blev oprettet, lider efter min opfattelse ingen skade og kunne godt afstå jorden, måske til værdien ifølge 12. alm. vurdering. Men når denne ændring sker i forholdet mellem staten og den overvejende part af jordrentebrugere, må man ikke fra statens side bagefter begynde at beregne efterbetaling, fordi de nævnte brug har været knyttet til konjunkturbestemt rente. Jeg håber, at man vil overveje dette spørgsmål under udvalgsbehandlingen.

Med disse bemærkninger håber jeg, at der i det kommende udvalg vil være en mulighed for at nå frem til en lovgivning, der ikke bliver brugt til ugunst for den part af landbrugerne, der igennem et målbevidst arbejde og dygtighed i deres bedrift har gavnet deres land, og så at de ikke bliver udsat for at skulle betale alt, hvad denne lovgivning kan komme til at udvikle sig til i retning af økonomiske byrder.